

PUHELINMUSEO Elisa
Jukka Laine

7.3.2011

HISTORIALLISET PUHELINVAIHTEET JA LISÄLAITTEET

L.M.ERICSSON (LME) RUOTSI

PUHELINVAIHDE, VALMISTUSVUOSI 1885

Tämä pieni 8 liittymän puhelinvaihde on museon arvokkain esine. Laite esiintyy jo LME:n vanhimmassa vuoden 1886 luettelossa ja on ainoa säilynyt yksilö maailmassa.

Lisäksi se on aivan harvinaisen hyvässä kunnossa. Vaihteen malli on jo vuodelta 1881, mutta silloin siinä oli spiraalimikrofoni. Museon kojeessa on hiilimikrofoni, joka tuli käyttöön 1885.

Oikeastaan laite on tarkoitettu yleiseksi 8 tilaajan puhelinkeskukseksi, vaikka sitä kutsutaankin vaihteeksi. Tuolla aikakaudella yrityksillä ei nimittäin vielä ollut omia sisäisiä puhelinvaihteita.

AUTOMAATTINEN KYLÄKYTKIN 1/5, MALLIVUOSI 1883

Laitteeseen voidaan liittää yksi keskuksen menevä johto ja 5 tilaajajohtoa. Tilaajien pitää sijaita kytkimen läheisyydessä, mieluummin samassa rakennuksessa. Keskusjohtoon voi kytkeytyä kerrallaan yksi tilaaja, ja tällöin muut tilaajat on kytketty irti. Tilaajat eivät voi olla yhteydessä toistensa kanssa. Tämä kyläkytkin on jo sinänsä harvinainen, ja lisäksi se on erittäin hyvin säilynyt yksilö.

PUHELINVAIHDE, VALMISTUSVUOSI NOIN 1910

Tätäkin vaihdetta käytettiin yleisenä puhelinkeskukseksi, jonka äärellä 'Sentraali-Santra' teki työtään. Tuoli on alkuperäinen HPY:n vuosisadan vaihteen standardikeskustuoli, joita oli käytössä suuressa Korkeavuorenkadun graniittilinnan keskuksessakin kymmenittäin. Tämä keskus lienee kuulunut jollekin Helsingin seudun pienelle puhelinlaitokselle, joka myöhemmin on liitetty HPY:hyn. Keskuksen tarkkaa valmistusvuotta ei tiedetä, koska lähes kaikki tämän kokoluokan laitteet tehtiin yksilöllisesti, eikä niitä löydy luetteloista.

PUHELINVAIHDE, VALMISTETTU 1900-LUVUN ALUSSA

Kyseessä on edellisen kaltainen, mutta erinäköinen laite. Tämä on edellistä vanhempi, koska jalustana on valurautakehikko, jonka kaltaista LME alkoi käyttää jo 1800-luvun loppuvuosina.

LINJANVAIHTAJA, MALLIVUOSI 1896

Linjanvaihtajaa käytettiin, kun yhteen linjaa oli liitetty kaksi puhelinta. Vivulla linjaan voidaan kytkeä haluttu koje.

LISÄKELLO. MALLIVUOSI 1920

Myöhemmin proosalliseksi peltilaatikoksi kehittynyt puhelimen lisäkello tehtiin 1900-luvun alussa samantyylliseksi kuin aikakauden seinäpuhelimet.

SIEMENS & HALSKE, SAKSA

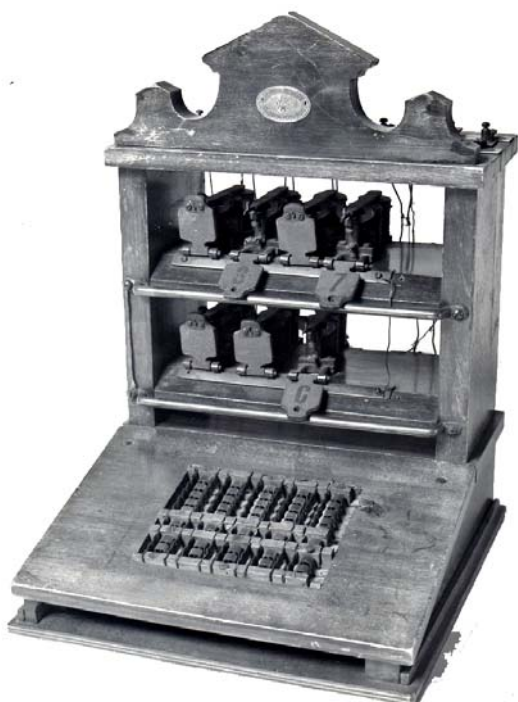

PUHELINVAIHDE, VALMISTETTU 1910-LUVULLA

Saksalaista muotoilua edustava laite, jossa suunnittelun päähuomio on ollut käytännöllisyydessä. LME:n saman aikakauden tuotteille tärkeä ulkoinen näyttävyys on ollut sivuseikka.

DAN. JOH. WADÉNS ELEKTRISKA AFFÄR

PUHELINKESKUS, VALMISTUSVUOSI 1891 (ESILLÄ ELISAN RIIHIMÄEN TOIMIPISTEESSÄ)

Kyseessä lienee ainoa säilynyt Wadénin tekemä keskustekninen laite, vaikka hänen firmansa teki lähes kaikkea puhelintekniikkaan liittyvää.

Tämä on silloisen Riihimäen puhelinosuuskunnan ensimmäinen keskus. 1800-luvun puolella tämäntapaiset laitteet tehtiin aina yksittäiskappaleina. Kuvan keskuskin on valmistettu tilaustyönä juuri Riihimäkeä varten. Se on kärsinyt aikojen myötä, osia puuttuu ja ulkoasu on rapistunut, varsinkin, kun laitetta ei ole tarkoituksella jälkeinpäin kunnostettu. Uutena se on selvästi ollut aivan tyylikäs esine.